

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 lipca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał W. K. emeryturę od dnia 16 lipca 2017 roku – od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego.

Decyzja została wydana na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887 ze zm.) oraz umowy między Polską a Kanadą o zabezpieczeniu społecznym z dnia 2 kwietnia 2008 roku (Dz.U. z 2009 roku, nr 133, poz.1095).

Zakład wskazał, iż podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zaewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez dalsze trwanie życia.

Do ustalenia wysokości świadczenia Zakład przyjął:

- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 463.031,37 zł,
- średnie dalsze trwanie życia 209,9 miesiąca.

Tak ustalona emerytura wynosi 2.205,96 zł (463.031,37:209,9).

Obliczając wysokość świadczenia Zakład nie uwzględnił:

- urlopu bezpłatnego w okresie od 10 do 18 grudnia 1984 roku,
- okresu służby wojskowej z uwagi na brak książeczki wojskowej bądź zaświadczenia z Wojskowej Komendy Uzupełnień.

Za okresy, za które ubezpieczony nie wykazał wysokości wynagrodzenia Zakład przyjął wynagrodzenie minimalne.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony, wnosząc o przyznanie emerytury z rekompensatą.

W uzasadnieniu odwołania wyjaśnił, iż pracował 16 lat w szczególnych warunkach w Kopalni (...) im. 1 M. jako pomoc górnicza na oddziale przygotowawczym oraz w Państwowej (...) Oddział w C. jako mechanik napraw pojazdów samochodowych. Prace te były klasyfikowane jako szkodliwe dla zdrowia.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie. Wskazał, iż sformułowane w odwołaniu żądanie przyznania rekompensaty nie było dotychczas przedmiotem postępowania, gdyż ubezpieczony we wniosku o emeryturę nie wniósł o przyznanie emerytury z rekompensatą. Wniosek ten podlega zatem odrębnemu rozpoznaniu.

Decyzją z dnia 19 września 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonemu prawa do rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzja została wydana na podstawie art.21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, po.664), przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887 ze zm.) oraz umowy między Polską a Kanadą o zabezpieczeniu społecznym z dnia 2 kwietnia 2008 roku (Dz.U. z 2009 roku, nr 133, poz.1095), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43).

W uzasadnieniu decyzji Zakład wyjaśnił, iż na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy ubezpieczony udowodnił 1 rok 4 miesiące i 4 dni pracy w szczególnych warunkach. Do stażu pracy w szczególnych warunkach Zakład nie zaliczył zatrudnienia w okresie od 1 sierpnia 1968 roku do 15 czerwca 1970 roku i od 6 grudnia 1971 roku do 30 września 1985 roku, gdyż ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W piśmie procesowym z dnia 9 listopada 2017 roku (k.8) ubezpieczony podał, iż składając wniosek o emeryturę wypełnił formularz zaznaczając, że wnosi o emeryturę z rekompensatą. Został poinformowany, iż powinien złożyć wniosek na formularzu C. – P. 1, gdyż mieszka w Kanadzie. W formularzu C. C. 1 nie było opcji wyboru emerytury z rekompensatą.

W piśmie procesowym z dnia 11 kwietnia 2018 roku pełnomocnik ubezpieczonego wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie ubezpieczonemu rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Nadto wniosła o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Na rozprawie w dniu 9 maja 2018 roku pełnomocnik ubezpieczonego wniosła o potraktowanie pisma ubezpieczonego z dnia 9 listopada 2017 roku jako odwołania od decyzji z dnia 19 września 2017 roku.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2018 roku Sąd wyłączył do odrębnego rozpoznania odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 19 września 2017 roku.

W odpowiedzi na odwołanie od decyzji z dnia 19 września 2017 roku pełnomocnik organu rentowego (k.50 akt VIII U 18 25/17) wniósł o oddalenie odwołania.

Postanowieniem z dnia 15 czerwca 2018 roku Sąd zarządził połączenie sprawy o rekompensatę (zaewidencjonowanej pod numerem VIII U 1008/18) ze sprawą o emeryturę w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia. (postanowienie – k.18 akt VIII U 1008/18)

W piśmie z dnia 16 maja 2018 roku pełnomocnik ubezpieczonego cofnęła odwołanie od decyzji dnia 27 lipca 2017 roku o przyznaniu emerytury (k.39).

Pełnomocnik ubezpieczonego wyraził zgodę na cofnięcie odwołania. (pismo – k.42)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. K. urodził się (...). W dniu 19 czerwca 2017 roku ubezpieczony złożył wniosek o polską emeryturę.

(wniosek – k.1-4 akt ZUS)

Ubezpieczony był zatrudniony:

- w okresie od 1 sierpnia 1968 roku do 15 czerwca 1970 roku w Państwowej (...) Oddział w C. jako mechanik napraw (świadectwo pracy – k.8 akt ZUS),
- w okresie od 22 czerwca 1970 roku do 25 października 1971 roku w Kopalni (...) im. 1 M. jako pomoc górnicza pod ziemią (zaświadczenie – k.9 akt ZUS),
- w okresie od 6 grudnia 1971 roku do 30 września 1985 roku w Krajowej Państwowej (...) Oddział w C. jako mechanik napraw pojazdów samochodowych (świadectwo pracy – k.12 akt ZUS),
- w okresie od 1 października 1985 roku do 31 lipca 1988 roku w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Z. jako kierowca mechanik samochodowy (świadectwo pracy – k.14 akt ZUS).

Od 31 lipca 1990 roku ubezpieczony podlegał ubezpieczeniom w Kanadzie.

(zaświadczenie – k.6 akt ZUS)

Decyzją z dnia 26 lipca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił wysokość kapitału początkowego dla ubezpieczonego przy przyjęciu okresów składkowych 19 lat 10 miesięcy i 7 dni oraz wskaźnika podstawy wymiaru 124,50%.

(decyzja – k.25-26 akt ZUS)

W okresie zatrudnienia w Krajowej Państwowej (...) Oddział w C. ubezpieczony zajmował następujące stanowiska:

- od 6 grudnia 1971 roku do 31 grudnia 1972 roku montera samochodowego,
- od 1 stycznia 1973 roku do 31 marca 1976 roku montera napraw silników spalinowych,
- od 1 kwietnia 1976 roku do 19 sierpnia 1979 roku mechanika napraw pojazdów samochodowych, przy czym w okresie od 1 lipca 1978 roku do 19 sierpnia 1979 roku pełnił funkcję brygadzysty,
- od 20 sierpnia 1979 roku do 19 listopada 1979 roku kierowcy autobusu,
- od 20 listopada 1979 roku do 30 czerwca 1983 roku mechanika napraw pojazdów samochodowych,
- od 1 lipca 1983 roku do 30 września 1985 roku mechanika maszyn i urządzeń stacji obsługi, przy czym w okresie od 16 stycznia do 30 czerwca 1983 roku pełnił funkcję brygadzysty.

Ubezpieczony w okresie pełnienia funkcji brygadzysty wykonywał pracę z innymi pracownikami.

Od 19 października 1978 roku ubezpieczony uczestniczył w kursie przygotowującym do egzaminu dla kierowców autobusów, na podstawie umowy zawartej z pracodawcą. Kurs odbywał się poza siedzibą oddziału. W okresie trwania kursu ubezpieczony nie wykonywał pracy, otrzymywał wynagrodzenie w najniższej kategorii zaszeregowania i premię za wyniki w nauce.

(umowa o pracę, karta przebiegu pracy zawodowej, umowa (...).10.1978 r. – akta osobowe, k.46)

Ubezpieczony otrzymywał dodatek za szkodliwość w następujących okresach:

- za listopad 1975 roku,
- od września do grudnia 1976 roku,
- od stycznia do lutego 1983 roku.

(karty wynagrodzeń – k.46)

Ubezpieczony w Państwowej Krajowej (...) Oddział w C. zajmował się naprawą silników autobusów. Prace te wykonywał w warsztacie zajezdni autobusowej. W warsztacie były cztery kanały remontowe i dwa podnośniki.

Zimą prace były wykonywane również na zewnątrz.

Mechanicy otrzymywali zlecenia napraw od majstra, który rozdzielał pracę.

Ubezpieczony wykonywał naprawy i w kanale remontowym i poza kanałem, na zewnątrz, na podnośniku.

Do prac wykonywanych przez ubezpieczonego poza kanałem remontowym należały m.in. wymiana piast, naprawa kół, wymiana uszczelki pod głowicą, wymiana uszczelki pod kolektorem, montaż tłoków, czyszczenie silników.

Do prac wykonywanych w kanale remontowym należał: m.in. demontaż i montaż silników.

(zeznania świadków J. L. min. od 00:04:12, 00:10:17-00:10:43, J. M. min. od 00:32:47 protokół z 13.09.2018 r.)

Ubezpieczony czyścił części zdemontowanego silnika, mył je, wymieniał uszczelki, cylindry, tłoki, piasty, głowice, tuleje. Czyszczenie silnika zajmowało około 3-4 godzin. Prace te były wykonywane poza kanałem remontowym. Czyszczeniem silnika zajmowali się też inni mechanicy, bądź prace te były zlecane uczniom.

Po naprawie, czyszczeniu silnik był montowany w kanale remontowym.

Ubezpieczony wyjeżdżał do napraw samochodów, jeżeli awaria była w trasie.

Kanały remontowe były wyłożone deskami, były wilgotne, ciemne, zimne. Pracownicy używali dodatkowego światła. Praca ubezpieczonego wymagała wymuszonej pozycji ciała.

(zeznania ubezpieczonego min.00:08:33-00:19:17 protokół z 9.05.2018 r., zeznania świadków J. L. min. od 00:04:12, 00:10:17-00:10:43, 00:31:30, J. M. min. od 00:32:47 protokół z 13.09.2018 r.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie ww. dowodów z dokumentów, których autentyczności ani treści merytorycznej strony nie kwestionowały. Dokumenty zostały sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji oraz w sposób rzetelny, stąd też Sąd ocenił je jako wiarygodne.

Zeznania ubezpieczonego i świadków J. L. oraz J. M. w części dotyczącej rodzaju prac wykonywanych przez ubezpieczonego przy naprawie silników oraz warunków pracy kanale są spójne. Z zeznań tych wynika, że ubezpieczony zajmował się montażem i demontażem silników, prace te odbywały się w kanałach remontowych, natomiast czyszczenie silnika odbywało się poza kanałem remontowym.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków w zakresie prac wykonywanych przez ubezpieczonego poza kanałem remontowym oraz napraw w przypadku awarii w trasie.

Z zeznań świadków jednoznacznie wynika, że prace poza kanałem remontowym wynikały zakresu naprawy, były wykonywane w razie potrzeby. Świadkowie dodatkowo wskazali na prace, które ubezpieczony wykonywał poza kanałem remontowym jak wymiana uszczelki pod głowicą, uszczelki pod kolektorem, naprawy kół, piast. Z zeznań świadków wynika również, że ubezpieczony jeździł do usuwania awarii w trasie.

Sąd odmówił wiarygodności zeznaniom ubezpieczonego, że w całym spornym okresie wykonywał prace przy naprawie pojazdów w kanałach remontowych. Zeznania te pozostają w sprzeczności nie tylko z zeznaniami świadków ale także z dokumentacją osobową i nie mogą stanowić miarodajnego, pewnego dowodu pracy w warunkach szczególnych. Z treści umowy z dnia 19 października 1978 roku wynika, iż ubezpieczony brał udział w kursie na prawo jazdy uprawniające do prowadzenia autobusów, był kierowcą autobusu w okresie od 20 sierpnia do 19 listopada 1979 roku, zatem w tych okresach nie tylko nie wykonywał pracy w kanałach remontowych, ale nawet nie pracował jako mechanik napraw pojazdów.

W umowie z dnia 19 października 1978 roku strony nie wskazały czasu trwania kursu. Również ubezpieczony w toku postępowania nie podał jak długo trwał kurs ani kiedy uzyskał uprawnienia do prowadzenia autobusów. Okoliczności ta w świetle pozostałego zgromadzonego materiału dowodowego nie ma jednak żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd pominął, jako nieistotne w sprawie dowody z dokumentów w postaci świadectw pracy w szczególnych warunkach wydanych świadkom J. L. i J. M., gdyż nie dotyczą one ubezpieczonego. Okoliczność że świadkowie otrzymali świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie stanowi dowodu na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach również przez ubezpieczonego.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem rozpoznania w sprawie były dwie decyzje organu rentowego:

- 1) z dnia 27 lipca 2017 roku o przyznaniu emerytury,
- 2) z dnia 19 września 2017 roku o odmowie przyznania rekompensaty.

Wobec skutecznego cofnięcia przez ubezpieczonego odwołania od decyzji z dnia 27 lipca 2017 roku, Sąd na podstawie art.355§1 k.p.c. umorzył postępowanie w tym zakresie.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się na ocenie czy praca ubezpieczonego w okresie od 6 grudnia 1971 roku do 30 września 1985 roku w Przedsiębiorstwie Krajowej (...) Oddział w C. przy naprawie pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych była pracą w szczególnych warunkach, co skutkowałoby przyznaniem prawa do rekompensaty.

Warunki nabywania prawa do emerytur i rekompensat przez niektórych pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze określa ustawa z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2017 roku, poz.664). Stosownie do treści art.2 ust.5 wyżej wymienionej ustawy, rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

W myśl do treści art.21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 15 lat. Z kolei zgodnie z ust.2 powoływanego przepisu, rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę (atr.23 ust.1 ww. ustawy).

Rekompensata, stosownie do treści art.23 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych, przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego,

o którym mowa w przepisach art.173 i art.174 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 roku, poz.1270). Jako dodatek do kapitału początkowego, razem z kapitałem początkowym podlega waloryzacji. Kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Zatem warunek sformułowany w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, Lex, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31 marca 2016 roku, III AUa 1899/15, Lex 2044406).

Bezsporne jest, że ubezpieczony W. K. nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do treści art.32 ust.2 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art.32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i ust.3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis §2 ust.1 ww. rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Ww. rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia. W myśl §21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w §25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 roku (III UZP 5/85) wyjaśnił, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy. Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art.473 k.p.c., który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udowodniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 r. (II URN 3/95)).

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie, czy praca wykonywana przez ubezpieczonego w spornym okresie (od 6 grudnia 1971 roku do 30 września 1985 roku w Przedsiębiorstwie Krajowej (...) Oddział w C. przy naprawie pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych) była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na

danym stanowisku pracy (§2 ust.1 ww. rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze).

Analiza treści wykazu A stanowiącego załącznik do ww. rozporządzenia wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych należą wymienione w dziale XIV pozycja 16 – prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Rozwinięcie tej regulacji zawiera zarządzenie nr 64/83 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1983 roku w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. Ministra Komunikacji nr 1 poz.77). W załączniku nr 1 do ww. zarządzenia, w dziale XIV pod pozycją 14 punkt 2 wymienione zostały prace mechanika napraw pojazdów samochodowych.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego (dokumentacji osobowej ubezpieczonego, zeznań ubezpieczonego i świadków) wynika, że ubezpieczony w spornym okresie zajmował się naprawą silników autobusów. Do 31 marca 1976 roku ubezpieczony był zatrudniony jako monter samochodowy, monter napraw silników spalinowych, a od 1 kwietnia 1976 roku na stanowisku mechanika napraw pojazdów samochodowych, przy czym w okresie od 1 lipca 1978 roku do 19 sierpnia 1979 roku pełnił funkcję brygadzysty, od 20 sierpnia 1979 roku do 19 listopada 1979 roku pracował jako kierowca autobusu, od 1 lipca 1983 roku do 30 września 1985 roku jako mechanik maszyn i urządzeń stacji obsługi, przy czym w okresie od 16 stycznia do 30 czerwca 1983 roku pełnił funkcję brygadzysty.

Prace te ubezpieczony wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy. Jako brygadzysta ubezpieczony wykonywał wszystkie prace należące do obowiązków mechanika napraw pojazdów.

Z ustaleń Sądu wynika iż prace montera pojazdów samochodowych i mechanika pojazdów samochodowych były wykonywane przez ubezpieczonego zarówno w kanałach remontowych jak i poza kanałem remontowym, gdyż część napraw wykonywanych przez ubezpieczonego nie wymagała wejścia do kanału. Spoza kanału remontowego ubezpieczony wymieniał uszczelki pod głowicą, uszczelki pod kolektorem. Ubezpieczony naprawiał samochody na zewnątrz budynku, na podnośniku, wyjeżdżał do naprawy autobusów w trasie.

Przypomnienia w tym miejscu wymaga, iż w świetle §2 ust.1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych, które nie są związane z tym stanowiskiem pracy, ale stale, to jest ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 roku, sygn. II UKN 39/00, Lex nr 46075). Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stale wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07 Lex 528599).

Nie ulega wątpliwości, że ubezpieczony w spornym okresie zajmował się naprawą pojazdów mechanicznych w kanale remontowym, jednak w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie sposób przyjąć, aby ubezpieczony prace zaliczane do prac wykonywanych w warunkach szczególnych wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy. Jak wyżej wskazano ubezpieczony oprócz napraw wykonywanych w kanale remontowym zajmował się także innymi naprawami poza kanałem remontowym. Czynności tych nie można w ocenie Sądu traktować jako czynności sporadycznych, okazjonalnych. Prace poza kanałem remontowym wynikały z rodzaju naprawy i potrzeb pracodawcy.

Dodatkowo w okresie od 19 października 1978 roku ubezpieczony uczestniczył w kursie przygotowującym do uzyskania uprawnień kierowcy autobusu i nie wykonywał pracy mechanika. Na podstawie zebranego materiału dowodowego nie ma możliwości ustalenia daty zakończenia kursu. Okoliczność ta, podobnie jak i praca na stanowisku kierowcy autobusu – od 20 sierpnia 1979 roku do 19 listopada 1979 roku, nie ma wpływu na uprawnienie do rekompensaty bowiem ubezpieczony nie spełnia warunku 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Podkreślić należy, że w kontekście nabycia uprawnień emerytalnych pojęcie „praca w warunkach szczególnych” ma znaczenie normatywne (oznacza pracę wymienioną w ww. rozporządzeniu i w załączonych do rozporządzenia wykazach), a nie znaczenie potoczne. Wykonywanie pracy, która potencjalnie mogłaby wyrządzić negatywne skutki dla organizmu zatrudnionego, nie jest więc okolicznością wystarczającą dla zakwalifikowania okresu takiego zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Należy też wskazać, że dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma znaczenia przyznanie prawa do emerytury w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach innym pracownikom, którzy wykonywali pracę wraz z ubezpieczonym. Stosunek pracy ma bowiem indywidualny charakter i na podstawie dokumentów wydanych innym pracownikom, chociażby wykonywali pracę w tym samym okresie czy na jednej zmianie z ubezpieczonym, nie można ustalać warunków pracy ubezpieczonego. Co więcej z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż ubezpieczony nie wykonywał pracy mechanika napraw pojazdów samochodowych czy montera pojazdów samochodowych w kanałach remontowych stale, wykonywał inne prace naprawcze poza kanałem remontowym czy też poza zakładem pracy.

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego zaprezentowany w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 maja 2011 roku (I UK 382/10, Legalis 376656), że „zasada państwa prawa (art.2 Konstytucji RP) oraz zasada równości obywateli wobec prawa (art.32 Konstytucji RP) nie polega na tym, że niesłuszne nabycie prawa podmiotowego (wbrew obowiązującym przepisom) przez niektóre podmioty uzasadnia przyznanie takich samych praw innym podmiotom. Inaczej rzecz ujmując nie ma oparcia w konstytucyjnej zasadzie równości wobec prawa żądanie przyznania świadczenia wbrew jego ustawowym warunkom, dlatego że otrzymały je osoby, które również warunków nie spełniały.”

Reasumując ubezpieczony nie posiada okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze przekraczającym 15 lat, albowiem nie wykazał, iż stale, a więc w sposób ciągły w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy, świadczył prace przy naprawie pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych.

W konsekwencji ubezpieczony nie nabył prawo do rekompensaty.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ubezpieczonego.

10 grudnia 2018 roku